

TİDSAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of Turk & Islam World Social Studies

**Görsel-İşitsel Çeviride Levant Lehçesinden
Fasih Arapçaya ve Türkçeye Argo ve Deyim
Aktarımı: “العميل” Dizisi Örneği**

**The Translation of Slang and Idiomatic
Expressions from the Levantine Dialect Into
Modern Standard Arabic and Turkish In
Audiovisual Translation: The Case of the Tv
Series “العميل”**

Suphiye ASLANOĞLU*

Mustafa ALMAVAS**

Geliş/Submitted: 15.08.2026

Kabul/Accepted: 29.09.2026

Citation / Atıf

Aslanoğlu, S. ve Almavas, M. (2026). Görsel-işitsel çeviride Levant lehçesinden fasih Arapçaya ve Türkçeye argo ve deyim aktarımı: “العميل” dizisi örneği. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13 (50), 396-414.

Makale Türü:

Araştırma Makalesi

Article Information:

Research Article

 10.29228/TIDSAD.96075

This article was checked by Intihal.net. Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır.

This article is under the Creative Commons license. Bu makale Creative Commons lisansı altındadır.

* Kırıkkale Üniversitesi, suphiyeaslanoglu2001@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, mustafamawas101@gmail.com

TİASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Öz: Günümüzde dijital platformların, televizyon yayıncılığının ve uluslararası medya dolaşımının hız kazanmasıyla birlikte görsel-ışitsel ürünlerin üretiminde önemli bir artış yaşanmış, buna bağlı olarak bu alandaki çeviri faaliyetleri de giderek daha fazla önem kazanmıştır. Görsel-ışitsel çeviri, yalnızca dilsel içeriklerin bir dilden başka bir dile aktarımını değil, aynı zamanda kültürel unsurların, toplumsal kodların ve bağlamsal anlamların hedef dile uygun biçimde yeniden yapılandırılmasını da gerektirmektedir. Bu bağlamda argo ve deyimler, kültüre özgü anlam katmanları taşımaları nedeniyle çeviri sürecinde aktarımı en güç dilsel unsurlar arasında yer almaktadır. Bu araştırmada, Levant lehçesinden Fasih Arapçaya ve Türkçeye yapılan argo ve deyim çevirileri incelenmiştir. Araştırmanın veri setini, (العميل) dizisinden seçilen diyaloglar oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş, elde edilen veriler karşılaştırmalı analiz yöntemi çerçevesinde değerlendirilmiştir. İnceleme sürecinde, kaynak metinde yer alan argo ve deyimse ifadelerin hedef dillere aktarımında kullanılan çeviri stratejileri belirlenmiş ve bu stratejilerin anlam aktarımı üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, Fasih Arapçaya yapılan çevirilerde standardizasyon eğiliminin baskın olduğunu ve bu durumun bazı örneklerde anlam kaybına, üslup değişimlerine ve kültürel çağrışımların zayıflamasına neden olduğunu göstermektedir. Buna karşılık Türkçeye yapılan çevirilerde, hedef izleyicinin kültürel algısına uygunluk sağlamak amacıyla yerelleştirme ve kültürel uyarlama stratejilerinin daha yaygın biçimde kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca deyimse ifadelerin aktarımında, hedef dilde anlamsal eşdeğerliğin korunabilmesi açısından kültürel uyarlamanın belirleyici bir rol üstlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, görsel-ışitsel çeviride kültürel unsurların aktarımında çevirmenin stratejik kararlarının belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, Görsel-İşitsel Çeviri, Altyazı, Argo, Deyim, Levant Lehçesi.

Abstract: With the rapid expansion of digital platforms, television broadcasting, and international media circulation, the production of audiovisual content has significantly increased, making translation activities in this field increasingly important. Audiovisual translation requires not only the transfer of linguistic content from one language to another, but also the adaptation of cultural elements, social codes, and contextual meanings in accordance with the target language and culture. In this context, slang expressions and idioms are among the most challenging linguistic elements to translate due to their culture-specific semantic layers. This study examines the translation of slang expressions and idioms from the Levantine dialect into Modern Standard Arabic and Turkish. The data set of the study consists of selected dialogues from the (العميل). A qualitative research method was adopted, and the collected data were analyzed through a comparative analysis approach. During the analysis process, the translation strategies used in transferring slang and idiomatic expressions from the source language into the target languages were identified, and the effects of these strategies on meaning transfer were examined. The findings reveal that standardization is the dominant strategy in translations into Modern Standard Arabic, which in some cases leads to semantic loss, stylistic shifts, and the weakening of cultural connotations. In contrast, translations into Turkish demonstrate a greater tendency toward domestication and cultural adaptation in order to achieve better compatibility with the cultural perceptions of the target audience. Furthermore, the study concludes that

cultural adaptation plays a decisive role in preserving semantic equivalence in the translation of idiomatic expressions. These findings indicate that the translator's strategic decisions are highly influential in the transfer of cultural elements in audiovisual translation.

Keywords: Translation Studies, Audiovisual Translation, Subtitling, Slang, Idiom, Levantine Dialect.

Giriş

Görsel-işitsel çeviri, görsel ve işitsel unsurların eş zamanlı olarak bulunduğu metinlerde yer alan dilsel içeriklerin bir dilden başka bir dile aktarımını ifade eden çok boyutlu bir çeviri türüdür (Okyayuz, 2016: 15). Teknolojik gelişmeler ve dijital platformların yaygınlaşmasıyla birlikte görsel-işitsel ürünlerin üretiminde önemli bir artış yaşanmış, buna bağlı olarak bu alandaki çeviri faaliyetleri de giderek daha fazla önem kazanmıştır (Yazal & Yılmaz, 2024: 1324). Günümüzde dizi, film ve dijital içeriklerin küresel dolaşımı, görsel-işitsel çeviriyi çeviribilim alanının en aktif çalışma alanlarından biri haline getirmiştir.

Görsel-işitsel çeviri, yalnızca dilsel unsurların aktarımını değil, aynı zamanda kültürel öğelerin hedef dile uygun biçimde yeniden yapılandırılmasını da içermektedir (Gürçağlar, 2011: 19). Bu bağlamda argo ve deyimler, çeviri sürecinde aktarımı en güç dilsel unsurlar arasında yer almaktadır. Söz konusu ifadeler, yalnızca sözlük anlamı taşımamakta; aynı zamanda belirli bir kültüre özgü sosyal, duygusal ve bağlamsal anlam katmanları içermektedir. Bu durum, çeviri sürecinde anlamın korunması ve hedef kitleye uygun biçimde aktarılması açısından çeşitli sorunları beraberinde getirmektedir.

Arap dünyasında yaygın olarak kullanılan Levant lehçesi (Alp, 2007:180), gündelik iletişimde yoğun biçimde argo ve deyim içeren bir dilsel yapıya sahiptir. Bu lehçe, doğallığı ve kültürel yoğunluğu nedeniyle görsel-işitsel ürünlerde sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak çalışmamızda Levant lehçesinden yapılan çevirilerde, özellikle Fasih Arapçaya geçiş sürecinde standardizasyon eğilimi nedeniyle anlam kayıpları ve üslup değişimleri ortaya çıkabilmektedir. Türkçeye yapılan çevirilerde ise çoğunlukla hedef dil odaklı stratejilerin, özellikle yerelleştirme ve kültürel uyarlamaların ön plana çıktığı gözlemlenmektedir.

Bu araştırmanın amacı, "العميل" dizisi örneğinde Levant lehçesinden Fasih Arapçaya ve Türkçeye yapılan argo ve deyim çevirilerini incelemek ve söz konusu çevirilerde kullanılan stratejileri karşılaştırmalı bir yaklaşımla ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışma, görsel-işitsel çeviri bağlamında kültürel unsurların aktarımına ilişkin stratejik tercihlerin belirlenmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Görsel-İşitsel Çeviri

Görsel-işitsel çeviri, yirminci yüzyılın başından itibaren kitle iletişim araçlarının evrimiyle paralel olarak gelişim gösteren ve günümüzde dijital medyanın hakimiyetiyle çeviribilimin en dinamik alt disiplinlerinden biri haline gelen bir alandır (Pérez-González, 2020: 32). Bu disiplin, multimodal ve multimedyal içeriklerin diller ve kültürler arası aktarımı sırasında ortaya çıkan ürünleri, süreçleri ve uygulamaları incelemektedir (Jia, 2022: 3). Bu bağlamda

görsel-işitsel çeviri, sesli ve görsel unsurlar içeren metinlerin diller arası aktarımını kapsayan çok boyutlu bir çeviri türü olarak değerlendirilmektedir (Gürçağlar, 2011: 19). Bu çeviri sürecinde dublaj, altyazı ve seslendirme gibi farklı yöntemler kullanılmakta; çevirmen, kaynak dildeki sözlü içeriği hedef dilde ya sesli olarak yeniden üretmekte ya da ekrana yazılı metin olarak yansıtarak aktarımı gerçekleştirmektedir. Bu süreç, yalnızca dilsel dönüşümü değil, aynı zamanda görsel ve işitsel unsurlar arasındaki uyumun korunmasını da gerektirmektedir (Okyayuz, 2016: 16). Görsel-işitsel metinler, anlamın yalnızca sözel kodlarla değil, aynı zamanda görüntü, ses, müzik ve mimik gibi çoklu göstergebilimsel kanallar üzerinden eş zamanlı olarak inşa edildiği kompleks yapılar olarak tanımlanmaktadır (Deckert, 2019). Bu durum, geleneksel yazılı metin çevirisinden farklı olarak, çevirmenin görsel ve işitsel kanallar arasındaki etkileşimi yönetmesini ve bu kanalların birbirini nasıl tamamladığını veya kısıtladığını anlamasını zorunlu kılmaktadır (Pérez-González, 2020: 32).

Görsel-işitsel çeviri yöntemleri arasında en köklü ve karmaşık olanlardan biri dublajdır. Dublaj, kaynak dildeki işitsel kanalın (diyaloglar, monologlar) tamamen kaldırılarak yerine hedef dildeki seslendirmenin yerleştirilmesi sürecidir (Günay Köprülü, 2020: 143). Bu yöntem, “eşgöstergesel” bir süreç olarak tanımlanır; çünkü kaynak dildeki işitsel kod, hedef dilde yine işitsel bir kodla ikame edilmektedir. Dublajın en temel belirleyicisi ve kısıtlayıcısı ise “senkronizasyon”dur (Oğuz, 2018:103). Bu bağlamda çevirmen ve seslendirme ekibi; dudak eşlemesi, zamansal eşleme ve bedensel eşleme gibi teknik parametreleri gözetmek zorundadır. Altyazıya kıyasla daha maliyetli ve zahmetli olan bu yöntem, izleyiciye hedef dilde doğal bir izleme deneyimi sunmayı amaçlamaktadır. Altyazı çevirisi ise, görsel-işitsel metnin ses kanalına müdahale edilmeden, ekranın alt kısmına yazılı metin eklenmesi yoluyla gerçekleştirilen eklemeli bir çeviri türüdür (Eray, 2023: 119). Henrik Gottlieb, altyazıyı “diyagonal çeviri” olarak tanımlamakta; bu kavramla çeviri sürecinde hem dilsel düzeyde (kaynak dilden hedef dile) hem de iletim kanalı açısından (sözlüden yazılıya) bir dönüşümün gerçekleştiğini ifade etmektedir (Gottlieb, 1992: 162). Altyazı çevirisi, göstergesel, dilsel-metinsel ve teknik olmak üzere üç temel boyut çerçevesinde şekillenen bir çeviri türüdür. Her şeyden önce altyazı çeviri metinlerinin, diyalog ve altyazı akışı açısından senkronize olması gerekmektedir (Yazal & Yılmaz, 2024: 1323). Bu süreçte çevirmen, görsel-işitsel içeriğe yazılı bir katman ekleyerek anlam aktarımını gerçekleştirirken, görsel bütünlüğü korumak zorundadır. Ayrıca zamansal ve uzamsal kısıtlar ile spotlama ve eşleme gibi teknik unsurlar, altyazı çevirisinin belirleyici özellikleri arasında yer almaktadır (Gaga, 2020: 845).

Altyazılar, dilsel ve teknik ölçütlere göre farklı alt kategorilere ayrılmaktadır (Okyayuz, 2017: 262). Dilsel açıdan en temel ayrım, diller arası (interlingual) ve dil içi (intralingual) altyazılar arasında yapılmaktadır (Liu, 2014: 1107). Diller arası altyazı, bir kaynak dilden hedef dile yapılan aktarımı ifade ederken; dil içi altyazı, aynı dildeki sözlü içeriğin yazıya aktarılmasını, özellikle işitme engelliler için hazırlanan altyazıları kapsamaktadır (Okyayuz, 2016: 43). Teknik açıdan ise altyazılar, ekrandaki varlıklarına göre “açık” ve “kapalı” altyazılar olarak sınıflandırılmaktadır (Liu, 2014: 1108). Açık altyazılar görüntüye sabit olarak yerleştirilmiş olup kullanıcı tarafından kapatılamazken, kapalı altyazılar dijital bir

veri olarak sunulmakta ve izleyicinin tercihinine bağlı olarak aktif hale getirilebilmektedir (Aslankılıç & Ersoy, 2023: 106). Altyazı, dublaja oranla yaklaşık on beş kat daha ucuz ve çok daha hızlı hazırlanan bir yöntemdir. Dublaj sürecindeki seslendirme sanatçısı, yönetmen ve stüdyo gereksinimi maliyeti artırırken; altyazı, minimum personel ile teknik süreçlerin tamamlanmasına olanak tanır (Şahin, 2015: 972). Altyazı, filmin orijinal diyaloglarını, oyuncunun kendi sesini ve kültürel aksanlarını koruyarak izleyiciye daha otantik bir deneyim sunar. Ayrıca yabancı dil öğreniminde telaffuz, kelime dağarcığı ve dinleme-anlama becerilerini geliştirdiği akademik olarak kabul görmektedir (Şahin, 2015: 974).

Türkiye bağlamında görsel-ışitsel çeviri uygulamaları, özellikle 1970'li yıllardan itibaren kurumsal bir nitelik kazanmıştır (Okyayuz, 2017: 79). TRT bünyesinde yabancı yapımların Türkçe seslendirme yoluyla sunulması, dublajın yaygınlaşmasında belirleyici bir rol oynamıştır. Bununla birlikte, özellikle Hollywood müzikalleri gibi türlerde şarkılı bölümlerde altyazıya başvurularak hibrit çeviri stratejilerinin benimsendiği görülmektedir. Bu uygulamalar, zamanla nitelikli bir dillerarası çeviri hizmetine dönüşmüş ve günümüze kadar sürekliliğini korumuştur (Güven, 2020: 162).

Levant Lehçesi ve Özellikleri

Levant Lehçesi, akademik literatürde “Şami” olarak da adlandırılan ve Doğu Akdeniz coğrafyasında konuşulan önemli Arapça lehçe gruplarından biridir. Arapça konuşan yaklaşık 400 milyonluk nüfusun 30 ila 60 milyonluk bir kısmı bu lehçeyi ana dil veya ikinci dil olarak kullanmaktadır. Suriye, Lübnan, Ürdün, Filistin, İsrail ve Türkiye'nin güney bölgelerine (özellikle Hatay, Adana ve Mersin) yayılan bu lehçe, tarihsel derinliği, fonolojik çeşitliliği ve sosyodilbilimsel yapısıyla Arap diyalektolojisinin merkezinde yer almaktadır (Abazoğlu, 2023: 5). Arapça lehçeleri genel olarak “yerleşik” ve “Bedevi” olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır (Alalaibaqi, 2021: 182). Levant Lehçesi, tarihsel süreçte yoğun kültürel etkileşimler sonucu gelişmiş tipik bir yerleşik lehçe olarak değerlendirilmektedir. Bu lehçe grubu, Bedevi lehçelere kıyasla daha sade bir morfolojik yapı ve dış etkilere açık bir sözcük dağarcığına sahiptir. Levant Lehçesi kendi içinde Kuzey Levant (Suriye, Lübnan, Hatay) Güney Levant (Filistin, Ürdün) olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır. Kuzey Levant lehçeleri özellikle Fransızca etkisi ve ünlü değişimleriyle dikkat çekerken, Güney Levant lehçeleri daha çok bölgesel ve sosyokültürel varyasyonlar göstermektedir.

Levant Lehçesinin gelişimi ani bir dil değişiminden ziyade uzun süreli dilsel etkileşimlerin sonucudur. Bölgenin İslam öncesi dili olan Aramice, Arapça ile etkileşim içinde bulunmuş ve bu etkileşim lehçenin yapısında iz bırakmıştır (Abazoğlu, 2023: 6). Bu bağlamda literatürde yer alan “Aramice altyapı hipotezi”, Levant Lehçesinin bazı dilsel özelliklerinin bu eski Sami dilinden kaynaklandığını ileri sürmektedir (Pat-El & Stokes, 2022: 587). Ancak bazı araştırmacılar, bu etkinin daha çok sözcüksel düzeyde kaldığını ve gramer üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu savunmaktadır (Versteegh, 2001: 174). Bu durum, Levant Lehçesinin çok katmanlı bir dilsel yapı sergilediğini göstermektedir.

Diller arası etkileşimde, ödünçlenen unsurların hedef dilin fonolojik yapısına uyum sağladığı görülmektedir. Türkçedeki -ci/-cı/-çi/-çı eki, Arapçaya uzun ünlü içeren -cî (جي) biçiminde aktarılmış ve bu yapı dilde yaygın olarak benimsenmiştir.

TİDSAD

Buna karşılık -cu/-cü/-çu/-çü biçimlerinin daha sınırlı kullanımı, Arapçanın kendi ses yapısına daha uygun olan formları tercih ettiğini göstermektedir (Alp, 2007:183). Bu durum, diller arası aktarım sürecinde fonolojik uyumun belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Levant Lehçesi, fonolojik açıdan oldukça zengin ve değişken bir yapı sunmaktadır. Özellikle “ق” sesinin farklı şekillerde telaffuz edilmesi, bu lehçenin en belirgin özelliklerinden biridir (Saidat & Khlifat, 2019: 869). Kentsel bölgelerde bu ses genellikle [a, e] olarak telaffuz edilirken, kırsal ve Bedevi bölgelerde [g] veya [k] seslerine dönüşebilmektedir.

Levant Lehçesinin morfolojisi, Modern Standart Arapçaya kıyasla daha esnek ve işlevseldir. Özellikle fiil sisteminde kullanılan ön ekler dikkat çekicidir.

- “ب” eki → geniş zaman
- “عم” eki → şimdiki zaman (devamlılık)
- “ح” → gelecek zaman (Şen & Akdağ, 2021:186).

Bu yapılar, Levant lehçesinin dinamik ve kullanım odaklı bir dil olduğunu göstermektedir

Levant Lehçesi, klasik Arapçanın fiil-özne-nesne diziliminden farklı olarak çoğunlukla özne-fiil-nesne dizilimini tercih etmektedir. Levant bölgesinde dil kullanımı, “diglossia” olarak adlandırılan iki dillilik durumu ile şekillenmektedir. Modern Standart Arapça resmî ve yazılı dil olarak kullanılırken (Yazıcı, 2019: 56), Levant lehçesi günlük iletişimde tercih edilmektedir. Ayrıca lehçeler, sosyal statü ile de ilişkilendirilmektedir. Kentsel lehçeler genellikle prestijli kabul edilirken, kırsal lehçeler daha geleneksel ve otantik olarak değerlendirilmektedir. Levant Lehçesi, tarihsel, kültürel ve dilsel etkileşimlerin sonucu olarak ortaya çıkan çok katmanlı bir dilsel yapıya sahiptir. Bu lehçe, yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kimlik ve kültürel aidiyetin önemli bir göstergesidir. Günümüzde dijitalleşme ve medya etkisiyle daha geniş bir kullanım alanı bulan Levant Lehçesi hem dilbilimsel hem de çeviribilim açısından önemli bir araştırma alanı olmaya devam etmektedir.

Argo ve deyim

Deyimler, diller gibi canlı yapılardır. Siyasi ve sosyal gelişim ve değişimlere bağlı olarak zaman içerisinde pek çok dönüşüme uğrayan diller, yeni deyimler oluşturabileceği gibi, eskiden deyim olan bazı sözcükler, dil içerisinde zamanla kaybolabilir (Eray & Özcan, 2023: 58). Deyimler olmadan bir dilin varlığı düşünülemez. Toplumun dil yapısının ayrılmaz bir parçası olan deyimler, dilin zenginliğini artıran önemli unsurlardır. Deyimler, yazılı ve sözlü iletişimde anlama derinlik katarak muhataba iletilmek istenen mesajın sıradan bir şekilde değil de ilgi çekici bir şekilde ifade edilmesini sağlar (Demirkazık & Yıldız, 2023:1746).

Tabu ifadelerin kullanımı olarak genellenen, burada yer alan örnekler, genel ve klasik anlamıyla küfürlere rastladığımız bölüme işaret eder. Çeşitli çeviri ortamlarında çevirmenlerce stratejilerin geliştirildiği ve çevirmenler için ‘hassas’ bir alan olan küfürlerin aktarımı, altyazı ve dublaj çevirileri söz konusu olduğunda da altından kalkılması güç bir durum oluşturmaktadır. Bu aşamada, çevirilerin yapıldığı toplumun tutucu/geleneksel ya da daha açık bir toplum olmasının çeviriler üzerinde doğrudan bir role sahip olduğunun altını çizmekte yarar vardır. Türkiye özelinde görsel-işitsel medya çevirmenlerinin, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

(RTÜK) yönetmeliklerini göz önünde bulundurduklarını belirtmek gerekir (Gökdoğan, 2017: 224).

Küfür ve tabu ifadeler, görsel-ışitsel çeviride yalnızca dilsel unsurlar değil, aynı zamanda karakterlerin kişiliğini, ruh halini ve/veya sosyal statüsünü yansıtan önemli göstergelerdir. Bu tür ifadeler, karakterler arası farklılıkları ve çatışmaları ortaya koymada işlevsel bir rol oynar. Bu nedenle çeviri sürecinde küfürlerin çıkarılması veya yumuşatılması, metnin iletişim gücünü zayıflatabilir ve izleyiciye verilmek istenen anlam ve etkiyi kaybettirebilir (Kıran & Oğuz, 2021: 861).

Argo terimi, yalnızca suç gruplarına ait bir dil olarak değil; aynı zamanda mesleki jargonları ve belirli toplumsal kesimlerin gündelik dildeki ifadeleri farklı anlamlarla kullanmaları sonucu ortaya çıkan bir dil biçimi olarak değerlendirilmektedir (Kuleli & Uysal, 2025: 1134). Bu yönüyle argo, belirli gruplara özgü bir kullanım alanı oluşturarak bireyleri genel toplumdan ayıran ve onları farklılaştıran bir işlev de görmektedir. Argo, çoğu zaman küfürle karıştırılsa da işlev olarak farklıdır. Temelinde gizlilik bulunan argo, onu bilenlerle bilmeyenleri ayırarak iletişimin belirli bir grup içinde kalmasını sağlar (Aydın, 2016: 315).

İnceleme

“العميل” dizisi, 18 Ağustos 2024 tarihinde MBC1 ekranlarında yayınlanmaya başlamıştır. Dizi, hafta içi günlerde yayınlanmakta olup aynı zamanda Shahid dijital platformu üzerinden de izleyiciyle buluşmaktadır. Söz konusu yapım, Türk televizyonlarında yayınlanan İçerde dizisinin uyarlaması olup Ay Yapım tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmada dizinin tüm bölümleri yerine, argo ve deyim aktarımı açısından temsil gücü yüksek olan belirli sahne ve diyaloglar incelenmiştir. Dizide Levant lehçesinin yoğun biçimde kullanılması, özellikle argo ve deyimsele ifadelerin çeviri sürecinde karşılaşılan güçlükleri daha görünür kılmakta; bu durum, görsel-ışitsel çeviri bağlamında anlam, üslup ve pragmatik etki aktarımının çok boyutlu olarak değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, aşağıda yer alan örnekler üzerinden Levant lehçesinden Fasih Arapçaya ve Türkçeye yapılan argo ve deyim çevirileri karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
1.Bölüm 46.42	إذا كانت طلعتي رح تكون علي إيد واحد رخيص مثل هادا أنا بفضل ضل محبوس.	إذا كانت تنكرة خروجي من هنا ستكون بيد رجل خسيس مثله فأفضل البقاء محبوسا في السجن.	Eğer buradan çıkış biletim onun gibi bir pisliğin ellerinden olacaksa kilitli kalmayı tercih ederim.

Kaynak metinde yer alan “رخيص” kelime anlamıyla “ucuz”, ancak bağlama göre “aşağılık”, “değersiz” gibi argo ve aşağılayıcı bir anlam taşıyan ifade, karakterin öfke ve küçümseme duygusunu yansıtan önemli bir unsurdur.

Fasih Arapça altyazıda bu ifade “رجل خسيس” şeklinde aktarılmıştır. “خسيس” kelimesi, klasik ve standart Arapçada “alçak, bayağı” anlamına gelmekte olup, kaynak metindeki argo tonu kısmen korumakla birlikte, daha resmi ve edebi bir düzleme çekilmiştir. Bu durum, görsel-işitsel çeviride sıklıkla karşılaşılan bir strateji olan “yumuşatma” eğilimine örnek teşkil eder.

Türkçe altyazıda ise “pislik” ifadesi tercih edilmiştir. Bu kullanım, hedef dilde oldukça güçlü ve doğrudan bir argo karşılık olup, kaynak metindeki duygusal yoğunluğu yeniden üretme açısından işlevseldir. Ancak bu tercih, hedef kültürdeki dil normları ve yayın politikaları açısından değerlendirildiğinde, aşırı sert ve yer yer kaba bir ton oluşturma riski taşımaktadır. Dolayısıyla, Türkçe çeviri kaynak metindeki argo unsuru korumakla birlikte, bunu daha da pekiştirerek “yoğunlaştırma” stratejisine yaklaşmaktadır.

Sonuç olarak, Fasih Arapça altyazı daha nötr ve standart bir dil kullanımıyla argo ifadeyi törpülerken, Türkçe altyazı bu ifadeyi daha güçlü ve çarpıcı bir biçimde yeniden üretmiştir.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
3.Bölüm 03.07	أي واحد منكن يفكر ولو لسانية بيمد إيدو ع الغلّ رح يكون مصيره مثل هادا الواطي.	أي منكم قد يفكر ولو لوهلة في سرقة المال سيلاقي مصير هذا الوغد.	Düşünen herhangi biriniz paramı çalmakla ilgili bu serseri gibi bitecek.

Bu örnekte yer alan deyimsel ve argo ifadelerin çevirisi hem anlamsal doğruluk hem de söylemsel etki açısından yetersizdir. Kaynak metindeki “يمد إيدو ع الغلّ” ifadesi, Levant Lehçesinde “çalmak” anlamına gelen yerleşik bir deyim olup, doğrudan eyleme yönelik güçlü bir anlam taşımaktadır. Ancak Türkçe altyazıda bu yapı “paramı çalmakla ilgili” şeklinde aktarılmıştır. Bu kullanım, deyimsel niteliği yansıtmaktan uzak olduğu gibi, Türkçede doğal bir ifade de değildir. Deyimin hedef

dilde daha uygun karşılıkları “paraya el uzatmak” ya da doğrudan “çalmak” şeklinde olmalıdır. Dolayısıyla mevcut çeviri, deyimisel anlamın doğru ve etkili biçimde aktarılmasında başarısızdır.

Benzer şekilde, kaynak metinde geçen “الواطي” ifadesi yüksek derecede aşağılayıcı bir argo kullanım olup “alçak”, “adi”, “aşağılık” gibi güçlü olumsuz anlamlar taşımaktadır. Buna karşın Türkçe altyazıda tercih edilen “serseri” ifadesi, bu yoğun hakaret içeriğini karşılamaktan uzaktır. “Serseri” daha çok düzensiz veya sorumsuz davranışları niteleyen görece hafif bir ifadedir ve kaynak metindeki sertliği önemli ölçüde zayıflatmaktadır. Bu durum, argo aktarımında belirgin bir anlam kaybına yol açmaktadır.

Sonuç olarak, söz konusu çeviri hem deyimisel ifadeyi mekanik ve doğal olmayan bir yapıya indirgemiş hem de argo unsurun yoğunluğunu düşürerek söylemin tehditkâr tonunu zayıflatmıştır. Bu nedenle çeviri, kaynak metindeki pragmatik etkiyi hedef dile aktarma konusunda yetersiz kalmaktadır.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
4.bölüm 09.21	شلون شغلك مع العميد خليل حاسس على شيء وإلا لساته نايم بالعسل.	ما أخبار عملك مع العميد خليل؟ هل شكك بك أم لا يزال غافلا عما يجري حوله؟	Nasıl gidiyor Tuğgeneral Halil ile mi? Senden şüphelendi mi yoksa hala kayıtsız mı?

Bu örnekte yer alan ifadeler, özellikle deyimisel kullanım ve ton aktarımı açısından çeviri sürecindeki sorunları açık biçimde ortaya koymaktadır. Kaynak metindeki “نايم بالعسل” ifadesi, Levanten Arapçasında mecazî bir kullanım olup “olan bitenden habersiz, rahat ve umursamaz” anlamına gelmektedir. Bu ifade, yalnızca bilişsel bir farkındalık eksikliğini değil, aynı zamanda karakterin rehavet içinde olduğunu ima eden hafif alaycı bir ton da taşımaktadır. Fasih Arapça altyazıda bu ifade “غافلا عما يجري حوله” şeklinde aktarılmış ve anlam büyük ölçüde korunmuş; ancak deyimisel ve ironik ton kısmen nötrleştirilmiştir.

Türkçe altyazıda ise “hala kayıtsız mı?” ifadesi tercih edilmiştir. Bu kullanım, genel anlamı karşılamakla birlikte, kaynak metindeki deyimisel zenginliği ve alaycı tonu yansıtmaktan uzaktır. “Kayıtsız” kelimesi daha soyut ve nötr bir anlam taşımakta; “نايم بالعسل” ifadesinin içerdiği rahatlık, gaflet ve hafif küçümseme boyutunu yeterince aktaramamaktadır. Daha uygun bir karşılık olarak “hala hiçbir şeyin farkında değil mi?” ya da “hala olan bitenden bihaber mi?” gibi ifadeler hem anlamı hem de tonlamayı daha iyi yansıtacaktır.

Bunun yanı sıra Türkçe çevirinin ilk kısmı olan “Nasıl gidiyor Tuğgeneral Halil ile mi?” yapısı da dilsel açıdan sorunludur. Cümle, Türkçede akıcılık ve sözdizimi bakımından doğal değildir. Kaynak metindeki “شلون شغلك مع العميد خليل” ifadesi, daha doğru bir biçimde “Tuğgeneral Halil’le işlerin nasıl gidiyor?” şeklinde aktarılmalıdır. Mevcut çeviri, otomatik çeviri etkisi taşıyan parçalı ve mekanik bir yapı sergilemektedir.

Sonuç olarak bu örnekte Türkçe altyazı, deyimisel ifadeyi yeterince yansıtamamakta, ton ve üslup bakımından zayıf kalmakta ve yer yer dilbilgisel açıdan doğal olmayan yapılar içermektedir. Bu durum, çevirinin hem pragmatik etkiyi hem de hedef dildeki akıcılığı sağlama konusunda yetersiz olduğunu göstermektedir.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
5.Bölüm 09.56	كيف إنتي بتسمحي لنفسك تجيبي واحد سعلوك مثل هادا علي بيتي؟	كيف تجربئين علي إحضار حثالة مثله إلي منزلي؟	Ne cüretle getirirsin onun gibi sefil biri evime mi girdi?

Bu örnekte, kaynak metindeki argo ve söylem gücünün hedef dile aktarımında belirgin sorunlar gözlemlenmektedir. Kaynak metinde yer alan “سعلوك” ifadesi, Arapçada güçlü bir aşağılayıcı anlam taşıyan argo bir kullanım olup “serseri”, “aylak”, “değersiz kişi” gibi anlamlar içermektedir. Bununla birlikte bağlam içinde bu kelime, yalnızca sosyal statü düşüklüğünü değil, aynı zamanda küçümseme ve hakaret içeren yoğun bir olumsuz yargıyı da yansıtmaktadır. Fasih Arapça altyazıda bu ifade “حثالة” olarak çevrilmiş ve böylece anlam daha da sertleştirilerek “ayak takımı, toplumun en alt kesimi” gibi daha ağır bir hakaret düzeyine taşınmıştır. Bu durum, argo ifadenin standart dile aktarılırken yoğunlaştırılması (intensification) örneği olarak değerlendirilebilir.

Türkçe altyazıda ise “sefil biri” ifadesi tercih edilmiştir. Ancak bu kullanım, kaynak metindeki “سعلوك” kelimesinin taşıdığı argo ve hakaret yoğunluğunu tam olarak karşılamamaktadır. “Sefil” kelimesi daha çok acınacak durumda olmayı ifade ederken, kaynak metindeki küçümseyici ve aşağılayıcı tonun gücünü zayıflatmaktadır. Bu nedenle argo unsurun hedef dilde yeterince karşılık bulamadığı ve anlamın önemli ölçüde yumuşatıldığı görülmektedir.

Bunun yanı sıra Türkçe çevirideki “Ne cüretle getirirsin onun gibi sefil biri evime mi girdi?” ifadesi dilbilgisel açıdan da sorunludur. Cümle yapısı parçalı ve tutarsız olup, “getirirsin” ve “girdi” fiillerinin birlikte kullanımı anlam bütünlüğünü bozmaktadır. Ayrıca kaynak metindeki doğrudan ve sert çıkış, Türkçede yeterince akıcı ve doğal bir şekilde yeniden kurulmamıştır. Daha uygun bir çeviri, örneğin “Onun gibi birini benim evime getirmeye nasıl cüret edersin?” şeklinde olabilir.

Sonuç olarak bu örnekte Türkçe altyazı hem argo ifadenin yoğunluğunu azaltmakta hem de dilsel açıdan doğal olmayan bir yapı sergilemektedir. Bu durum, çevirinin hem pragmatik etkiyi hem de hedef dilde akıcılığı sağlama konusunda yetersiz kaldığını göstermektedir.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
20. Bölüm 32.40	لو شفت المنظر يلي شفته كان طلع الدم	لو رأيت ما رأيته لاستشطت غضبا.	Benim gördüklerimi görseydin

	لرأسك	çok sinirlenirdin.
--	-------	--------------------

Bu örnekte, kaynak metindeki deyimsel ifade ve duygusal yoğunluğun hedef dile aktarımı açısından dikkat çekici farklılıklar görülmektedir. Kaynak metinde yer alan “طلع الدم لرأسك” ifadesi, Levanten Arapçasında yaygın bir deyim olup “çok öfkelenmek, kan beynine sıçramak” anlamına gelmektedir. Bu ifade, yalnızca öfkeyi değil, aynı zamanda ani ve yoğun bir duygusal patlamayı da ima eden güçlü bir söylem unsurudur.

Fasih Arapça altyazıda bu deyim “لاستشطت غضبا” şeklinde aktarılmıştır. Bu kullanım, standart Arapçada “aşırı derecede öfkelenmek” anlamına gelmekte olup, deyimsel yapı korunmasa da anlam ve yoğunluk büyük ölçüde karşılanmıştır. Dolayısıyla burada deyimsel ifadeden daha soyut fakat eşdeğer bir anlam aktarımına gidildiği görülmektedir.

Türkçe altyazıda ise “çok sinirlenirdin” ifadesi tercih edilmiştir. Bu çeviri, temel anlamı karşılamakla birlikte, kaynak metindeki deyimsel yoğunluğu ve ani öfke vurgusunu yeterince yansıtmamaktadır. “Çok sinirlenmek” ifadesi Türkçede daha nötr bir kullanım olup, deyimden içerdiği dramatik etkiyi zayıflatmaktadır. Bu nedenle çeviri, anlamı korusa da söylemsel güç bakımından bir “zayıflatma” örneği olarak değerlendirilebilir.

Daha uygun bir çeviri, örneğin “kan beynine sıçrardı” ya da “çok fena öfkelenirdin” gibi ifadelerle hem deyimsel etkiyi hem de duygusal yoğunluğu daha başarılı biçimde yansıtabilirdi.

Sonuç olarak bu örnekte Fasih Arapça çeviri anlam yoğunluğunu koruyarak deyimini standartlaştırırken, Türkçe çeviri ise anlamı daha nötr bir düzeye indirgemiş ve deyimsel gücü yeterince aktaramamıştır. Bu durum, görsel-ışitsel çeviride deyimlerin yalnızca anlamsal değil, aynı zamanda duygusal ve pragmatik boyutlarının da dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
24. Bölüm 21.10	عم بقول لك القصة قرّبت تخلص ويلي شرب البحر ما يغوص بالساقية .	كما قلت لك سابقا أوشك الأمر على الانتهاء، من تحمّل مصائب كبيرة لن يصعب عليه تحمّل مشكلة صغيرة.	Daha önce de söylediğim gibi neredeyse bitti. Kim bir talihsizlik yaşadı küçük sorun onun için çıkması zor olmayacak.

Bu örnekte, kaynak metindeki deyimsel ifade ve metaforik anlatımın hedef dile aktarımı açısından önemli sorunlar dikkat çekmektedir. Kaynak metinde yer alan “يلي شرب البحر ما يغوص بالساقية” ifadesi, Levanten Arapçasına özgü mecazî bir söylem olup “büyük zorlukları aşan kişi küçük sorunlardan etkilenmez” anlamına gelmektedir. Bu ifade, karşılaştırmalı bir metafor üzerinden güçlü bir motivasyon ve

küçümseme tonu taşımaktadır.

Fasih Arapça altyazıda bu deyim, “مَنْ تَحْمَلُ مَصَائِبَ كَبِيرَةٍ لَنْ يَصْعَبَ عَلَيْهِ تَحْمُلُ مُشْكَلَةٍ صَغِيرَةٍ” şeklinde aktarılmıştır. Bu kullanım, deyimsel yapıyı doğrudan korumamakla birlikte, anlamı açık ve anlaşılır bir biçimde yeniden üretmektedir. Dolayısıyla burada deyimden ziyade açıklayıcı bir strateji tercih edilmiş ve anlam kaybı büyük ölçüde önlenmiştir.

Türkçe altyazıda ise “Kim bir talihsizlik yaşadı küçük sorun onun için çıkması zor olmayacak” ifadesi kullanılmıştır. Bu çeviri hem dilbilgisel hem de anlamsal açıdan sorunludur. Öncelikle cümle yapısı Türkçede doğal değildir ve anlatım bozukluğu içermektedir. Ayrıca “talihsizlik yaşadı” ifadesi, kaynak metindeki “büyük zorluklar” anlamını yeterince karşılamamakta; “çıkması zor olmayacak” yapısı ise bağlamla uyumsuz ve belirsiz bir anlam oluşturmaktadır. Bu durum, çevirinin büyük ölçüde otomatik çeviri etkisi taşıdığını düşündürmektedir.

Deyimin Türkçede daha uygun karşılıkları, örneğin “denizi aşan derede boğulmaz” ya da “büyük sıkıntıları atlatan küçük sorunları dert etmez” şeklinde olabilir. Bu tür ifadeler hem mecazî yapıyı hem de söylemin tonunu daha etkili biçimde yansıtmaktadır.

Sonuç olarak bu örnekte Türkçe çeviri, deyimsel ifadeyi doğru ve doğal biçimde aktaramamış hem anlam hem de akıcılık açısından yetersiz kalmıştır. Buna karşılık Fasih Arapça çeviri, deymi açıklayıcı bir yapıya dönüştürerek anlamı korumayı başarmıştır.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
24. Bölüm 26.04	هاد مش أمير، ضحك علينا الكلب.	هذا ليس أميراً، خدعنا ذلك الوغد.	Bu Emir değil, o piç bizi kandırdı.

Bu örnekte kaynak metindeki “الكلب” ifadesi, Arapçada bağlama göre “köpek” kelimesinin mecazî kullanımıyla güçlü bir hakaret anlamı taşımakta ve “aşağılık, adi, güvenilirmez kişi” gibi olumsuz çağrışımlar içermektedir. Bu kullanım, karakterin öfkesini doğrudan ve sert bir şekilde yansıtmaktadır. Fasih Arapça altyazıda bu ifade “الوغد” olarak çevrilmiş ve böylece hakaretin anlamı korunurken daha standart ve dengeli bir dil tercih edilmiştir.

Türkçe altyazıda ise “piç” ifadesi kullanılmıştır. Bu tercih, hedef dilde oldukça güçlü bir argo karşılık olup, öfke ve hakaret boyutunu etkili biçimde yansıtmaktadır. Ancak “piç” kelimesi, kaynak metindeki “الكلب” ifadesine kıyasla daha ağır ve daha saldırgan bir anlam taşıyabilmektedir. Bu nedenle çeviri, anlamı korumakla birlikte hakaretin şiddetini bir miktar artırmaktadır.

Sonuç olarak, Fasih Arapça çeviri daha dengeli ve standartlaştırılmış bir aktarım sunarken, Türkçe çeviri argo yoğunluğunu korumakla birlikte yer yer güçlendirerek söylemin sertliğini artırmaktadır.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
25. Bölüm 38.15	بس هَلَقْ بلعن أبو العقل على أبو إلي خلقك.	أما الآن آخر ما ألجا له هو التفكير بعقلانية.	Ama sebebi pencereden fırlatırım.

Bu örnekte kaynak metindeki ifade, yoğun argo ve beddua içeren bir söylem barındırmaktadır. “بلعن أب العقل على أبو إلي خلقك” ifadesi, Levanten Arapçasında doğrudan çevrildiğinde “aklın babasına da seni yaratanın babasına da lanet olsun” gibi çok sert bir öfke ve lanetleme anlamı taşımaktadır. Bu kullanım, yalnızca kızgınlığı değil, aynı zamanda muhataba yönelik ağır bir hakaret ve beddua içermektedir.

Fasih Arapça altyazıda ise bu ifade tamamen farklı bir yapıyla “التفكير بعقلانية” (akılcı düşünmek) üzerinden yeniden kurulmuş ve “artık mantıklı düşünmek aklıma bile gelmez” anlamına kaydırılmıştır. Bu durum, kaynak metindeki argo ve beddua içeriğinin tamamen ortadan kaldırıldığı, yani ciddi bir anlam kayması ve yumuşatma (omission/attenuation) örneği olduğunu göstermektedir.

Türkçe altyazıda yer alan “Ama sebebi pencereden fırlatırım” ifadesi ise hem anlamsal hem bağlamsal açıdan kaynak metinle örtüşmemektedir. Cümlede geçen “sebebi” ifadesi belirsizdir ve kaynak metindeki öfke, hakaret ve beddua unsurlarının hiçbirini yansıtmamıştır. Bu nedenle Türkçe çeviri, büyük ölçüde bağlam dışı ve muhtemelen otomatik çeviri hatası niteliği taşımaktadır.

Sonuç olarak bu örnekte hem Fasih Arapça hem de Türkçe altyazı, kaynak metindeki argo ve duygusal yoğunluğu aktaramamış; özellikle Türkçe çeviri ciddi bir anlam kopukluğu sergilemiştir. Bu durum, görsel-ışitsel çeviride argo ve kültürel ifadelerin doğru çözümlenmemesi halinde anlamın tamamen bozulabileceğini açıkça göstermektedir.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
27. Bölüm 04.00	هادا واحد قليل الأصل ابن حرام فخر له السيارة وفجرها.	حدث ذلك بسبب رجل وضيع وخسيس لقد زرع قنبلة في السيارة وفجرها.	Alçak bir adamdı aşağılık bir adam arabayı kurguladı ve çalıştırdı.

Bu örnekte kaynak metin, yoğun argo ve ağır hakaret içeren bir söylem barındırmaktadır. “قليل الأصل” ve özellikle “ابن حرام” ifadeleri, Arapçada güçlü aşağılayıcı ve ahlaki yargı içeren hakaretlerdir. Bu kullanım, yalnızca kişinin eylemini değil, karakterini ve kökenini hedef alan sert bir dil ortaya koymaktadır.

Fasih Arapça altyazıda bu ifadeler “وضيع” ve “خسيس” şeklinde aktarılmıştır. Bu tercih, hakaretin anlamını büyük ölçüde korumakla birlikte, diyalektik ve daha sert argo ifadeleri standart dile çekerek bir miktar yumuşatma ve nötrleştirme

içermektedir. Ancak genel olarak söylemin olumsuz tonu korunmuştur.

Türkçe altyazıda ise “Alçak bir adamdı aşağılık bir adam” ifadesi kullanılmıştır. Bu çeviri, hakaret boyutunu kısmen yansıtsa da “ابن حرام” gibi güçlü ve kültürel olarak yüklü bir ifadenin karşılığını tam olarak vermemektedir; dolayısıyla argo yoğunluğu bir miktar zayıflatılmıştır. Ayrıca “arabayı kurguladı ve çalıştırdı” ifadesi ciddi bir anlamsal hatadır. Kaynak metindeki “فَخَّخَ السيارة وفجرها” ifadesi “arabaya bomba yerleştirdi ve patlattı” anlamına gelmektedir. “Kurguladı ve çalıştırdı” kullanımı hem bağlamı bozmakta hem de eylemin şiddetini tamamen ortadan kaldırmaktadır.

Sonuç olarak Türkçe çeviri, hem argo ifadelerin yoğunluğunu tam aktaramamakta hem de eylem kısmında ciddi bir anlam hatası içermektedir. Fasih Arapça çeviri ise hakaretleri daha standart bir dile çekmekle birlikte genel anlamı korumayı başarmıştır.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
27. Bölüm 12.45	كنت عرفان إنك رح تجي لأنو الطير بيزن على خراب عشه.	كنت أعلم أنك ستأتي لأن أمثالك لن يتوقف حتى يجلب الهلاك لنفسه.	Geleceğini biliyordum çünkü senin gibi adamlar durmayacak kenardan atlayana kadar.

Bu örnekte kaynak metindeki “الطير بيزن على خراب عشه” ifadesi, Levanten Arapçasına özgü deyimsel bir kullanımdır. Bu deyim, kişinin kendi sonunu hazırlayan davranışlarda ısrar etmesi anlamına gelmekte; yani “insan kendi felaketine gider” gibi kaderci ve eleştirel bir anlam taşımaktadır. Aynı zamanda hafif bir küçümseme ve alay tonu da içermektedir.

Fasih Arapça altyazıda bu ifade “أمثالك لن يتوقف حتى يجلب الهلاك لنفسه” şeklinde aktarılmıştır. Bu çeviri, deyimsel yapıyı korumasa da anlamı açıklayıcı biçimde yeniden üretmekte ve kişinin kendi felaketine sürüklendiği fikrini doğru şekilde yansıtmaktadır. Dolayısıyla burada deyimden ziyade açıklama yoluyla anlam korunmuştur.

Türkçe altyazıda ise “senin gibi adamlar durmayacak kenardan atlayana kadar” ifadesi kullanılmıştır. Bu çeviri hem deyimsel anlamı yansıtmamakta hem de bağlamdan kopuk bir ifade içermektedir. “Kenardan atlayana kadar” ifadesi kaynak metinde yer almayan yeni bir anlam üretmekte ve deyim “kendi sonunu hazırlama” anlamını yanlış bir şekilde somut bir eyleme indirgemektedir. Bu durum, çevirinin anlamsal sapma içerdiğini ve muhtemelen otomatik çeviri etkisi taşıdığını göstermektedir.

Bu örnek, deyimsel ifadelerin çevirisinde bağlam ve kültürel anlamın göz ardı edilmesi durumunda, ortaya çıkan metnin hem anlam hem de anlatım açısından ciddi biçimde sorunlu hale gelebileceğini göstermektedir.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
37. Bölüm 06.55	والله الشغلة بتحط العقل بالكف.	هذا يثير الحيرة بالفعل .	Gerçekten kafa karıştıracı.

Bu örnekte kaynak metindeki “بتحط العقل بالكف” ifadesi, Levanten Arapçasına özgü deyimsel bir kullanımdır ve “insanı şaşkına çevirir, aklını başından alır” gibi güçlü bir hayret ve şaşkınlık anlamı taşımaktadır. Bu ifade, yalnızca “kafa karışıklığı” değil, aynı zamanda yoğun bir şaşırma ve hayrete düşme durumunu da içerir.

Fasih Arapça altyazıda bu deyim “يثير الحيرة” şeklinde aktarılmıştır. Bu kullanım, anlamı kısmen korumakla birlikte deyimsel yoğunluğu azaltarak daha nötr ve standart bir ifadeye indirgemektedir. Dolayısıyla burada bir miktar yumuşatma söz konusudur.

Türkçe altyazıda ise “Gerçekten kafa karıştıracı” ifadesi tercih edilmiştir. Bu çeviri, temel anlamı karşılamakla birlikte kaynak metindeki şaşkınlık ve abartı boyutunu yeterince yansıtmamaktadır. “Kafa karıştıracı” daha çok bilişsel bir karışıklığı ifade ederken, deyimden içerdiği duygusal yoğunluk geri planda kalmaktadır.

Sonuç olarak Türkçe çeviri anlamı genel hatlarıyla aktarsa da deyimsel ve duygusal etkiyi zayıflatmakta; Fasih Arapça çeviri ise benzer şekilde anlamı koruyup ifadeyi daha nötr bir düzeye çekmektedir.

	Kaynak Metin	Fasih Arapça Altyazı	Türkçe Altyazı
40. Bölüm 15.25	وإذا ما اجي حساب القمح ع حساب البيدر عمول البديك ياه فيني.	وإن لم يكن كلامي صحيحا فيمكنك معاقتي وافعل ما تشاء لي .	Eğer doğruyu söylemiyorsam bana ne istersen yapabilirsin.

Bu örnekte kaynak metinde yer alan “ما اجي حساب القمح ع حساب البيدر” ifadesi, Levanten Arapçasına ait deyimsel bir kullanımdır ve beklenti ile sonuç arasındaki uyumsuzluğu ifade etmektedir. Bu bağlamda deyim, Türkçedeki “evdeki hesap çarşıya uymaz” ifadesiyle büyük ölçüde örtüşen bir anlam taşımaktadır. Ayrıca bu kullanım, konuşmacının kendi iddiasına olan güvenini pekiştiren bir söylem unsuru olarak da işlev görmektedir.

Fasih Arapça altyazıda bu deyim “وإن لم يكن كلامي صحيحا” şeklinde aktarılmış ve deyimsel yapı tamamen ortadan kaldırılarak anlam daha doğrudan ve açıklayıcı bir biçime indirgenmiştir. Bu tercih, temel anlamı korumakla birlikte, deyimden kültürel ve mecazî boyutunu yansıtmamaktadır.

Türkçe altyazıda ise “Eğer doğruyu söylemiyorsam bana ne istersen yapabilirsin” ifadesi kullanılmıştır. Bu çeviri, anlamı genel hatlarıyla aktarsa da

deyimisel ifadeyi tamamen kaybetmiş ve kaynak metindeki mecazî anlatımı yansıtmamıştır. Oysa bu bağlamda “evdeki hesap çarşıya uymaz” gibi bir karşılık kullanılarak hem anlam hem de deyimisel yapı daha etkili biçimde aktarılabilirdi.

Sonuç olarak her iki çeviri de anlamı koruma yönünde başarılı olsa da, deyimisel ve kültürel ifadeyi hedef dile taşıma konusunda yetersiz kalmış ve söylemin özgün anlatım gücünü zayıflatmıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada, Levant lehçesinden Fasih Arapçaya ve Türkçeye yapılan argo ve deyim çevirileri, “العميل” dizisinden seçilen örnekler üzerinden karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, görsel-işitsel çeviride dilsel aktarımın ötesinde kültürel, pragmatik ve söylemsel unsurların da belirleyici bir rol oynadığını açıkça ortaya koymaktadır.

Analizler sonucunda, Fasih Arapçaya yapılan çevirilerde belirgin bir standardizasyon eğilimi olduğu görülmüştür. Bu eğilim, argo ve deyimlerin daha nötr, resmi ve yazı diline yakın ifadelerle yeniden üretilmesine yol açmakta; bu durum ise çoğu zaman kaynak metindeki duygusal yoğunluğun, alaycı tonun ve kültürel çağrışımların zayıflamasına neden olmaktadır. Bununla birlikte, Fasih Arapça çevirilerin genel olarak anlamsal doğruluğu koruma konusunda daha istikrarlı olduğu, ancak deyimisel ve üslupsal zenginliği sınırladığı tespit edilmiştir.

Türkçe çevirilerde ise daha çok yerelleştirme ve kültürel uyarlama stratejilerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu durum, bazı örneklerde kaynak metindeki argo ve duygusal yoğunluğun başarıyla yeniden üretilmesini sağlamıştır. Ancak Türkçe altyazılarda dikkat çeken bir diğer önemli bulgu, çeviri kalitesindeki tutarsızlıktır. Bazı örneklerde oldukça başarılı ve doğal çözümler üretilirken, bazı durumlarda deyimlerin yanlış yorumlanması, anlamsal sapmalar ve dilbilgisel sorunlar gözlemlenmiştir. Bu tür hatalar, özellikle otomatik çeviri etkisi taşıyan yapılarda daha belirgin hale gelmekte ve metnin iletişim gücünü ciddi ölçüde zayıflatmaktadır.

Çalışmada ayrıca, argo ve deyimlerin çevirisinde yalnızca sözlük anlamının değil, bağlam, karakterin duygusal durumu ve söylemin işlevi gibi unsurların da dikkate alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle küfür ve tabu ifadelerin aktarımında, hedef kültürün normları, yayın politikaları ve izleyici beklentileri önemli bir belirleyici olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda çevirmen, anlamı koruma ile kültürel uygunluk arasında denge kurmak zorundadır.

Sonuç olarak, Levant lehçesinden yapılan çevirilerde çok katmanlı bir aktarım süreci söz konusudur: önce lehçeden standart dile, ardından hedef dile geçiş. Bu süreçte her aşama, anlamın yeniden şekillenmesine neden olmakta ve özellikle argo ile deyimlerin aktarımında kayıplar ya da dönüşümler kaçınılmaz hale gelmektedir. Bu nedenle görsel-işitsel çeviride, özellikle altyazı çevirilerinde, çevirmenin hem kaynak kültüre hem de hedef kültüre hâkim olması; deyimisel ve argo ifadeler için yaratıcı, bağlama uygun ve işlevsel çözümler geliştirmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışma, görsel-işitsel çeviri alanında argo ve deyim aktarımına ilişkin stratejik tercihlerin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamakta; gelecekte yapılacak araştırmalar için ise farklı lehçeler, farklı dil çiftleri ve izleyici alımlaması odaklı çalışmalarla alanın daha da derinleştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kaynakça

Abazoğlu, M. (2023). Bedevi ve şehirli lehçelerinde fonolojik olgular: Eski Arap lehçeleri ile modern Suriye lehçeleri arasında bir karşılaştırma. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23(2), 1–20.

Alalaibaqi, O. (2021). *Arap dilinde lehçeler*. Universal Journal of Theology, 6(2), 175–193.

Alp, M. (2007). Kelimelerin Göçü: Türkçe Nisbet Eki “-Ci’ nin” Şam Bölgesi (Suriye, Ürdün, Filistin Ve Lübnan) Arap Halk Ağzında Kullanımı Hakkında Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 7 (1), 179-226.

Aslankılınc, B., & Ersoy, H. (2023). Türkiye’de alt yazı çevirisi alanında yayınlanmış makalelere bir bakış: 2019–2023 yılları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Uluslararası Filoloji ve Çeviribilim Dergisi*, 5(2).

Aydın, Y. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Argonun Yeri Üzerine Bir Tartışma. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 308-326.

Demirkazık, E., & Yıldız, M. (2023). Modern Arapçadaki deyimlerin yapısal ve semantik olarak incelenmesi ve öğretimi. *TEBD*, 21(3), 1741–1766.

Eray, A. (2023). Görsel-işitsel medyada mizah çevirisi: *Ice Age (Buz Devri) animasyon film serisinin Türkçe ve Arapça alt yazı çevirileri*. *Nüsha*, (56), 107–137.

Eray, A., & Özcan, M. (2023). Görsel-işitsel çeviride deyimsele aktarım: *Diriliş Ertuğrul dizisinin Arapça alt yazı çevirileri*. *World Languages, Literatures and Translation Studies Journal (WOLLT)*, 4(1), 53–73.

Gaga, E. (2020). Alt yazı çevirisi ve eğitimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (20), 844-854.

Gottlieb, H. (1992). Subtitling: A new university discipline. In C. Dollerup & A. Loddegaard (Eds.), *Teaching translation and interpreting: Training, talent and experience* (pp. 161–170). John Benjamins.

Gürçağlar, Ş. T. (2011). *Çevirinin ABC’si*. Say Yayınları.

Güven, M. (2020). Televizyon Ortamında Erişilebilirlik Uygulamalarının Gelişimi: Sesli Betimleme, Altyazılama ve İşaret Dili Çevirisi. *DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 152-175.

Jia, H. (2022). Review of the book *Audiovisual translation: Research and use*, by M. Deckert (Ed.). *Babel: Revue internationale de la traduction / International Journal of Translation*, 69(1)

Kıran, A., & Oğuz, D. (2021). Örtmeceli küfürlerin görsel-işitsel çevirisinde soru ve sorunlar: İyi yer örneği. *Söylem Filoloji Dergisi*, 6(3), 858–878.

G. Köprülü, S. (2020). Film Çevirisi: Dublajda Eşleme. *Hiperyayın*.

Kuleli, M., & Uysal, N. M. (2025). Devinimsel bir dil göstergesi olarak argo söylemler ve çevirileri: *Sait Faik Abasıyanık’ın öykü karakterlerinden örnekler*. *Söylem Filoloji Dergisi*,

10(2), 1131–1151.

Liu, D. (2014). On the classification of subtitling. *Journal of Language Teaching and Research*, 5(5), 1103–1109.

Oğuz, D. (2018). Görsel-işitsel çeviri: Dublaj ve göstergebilim. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi (Journal of Translation Studies)*, (24), 99–116.

Okyayuz, A. Ş. (2016). Altyazı çevirisi. Siyasal Kitabevi.

Okyayuz, A. Ş. (2017). Görsel-İşitsel Çeviri Eğitimi. Siyasal Kitabevi.

Pat-El, N., & Stokes, P. (2022). The “Aramaic substrate” hypothesis in the Levant revisited. *Journal of Semitic Studies*, 67(2), 563–606.

Pérez-González, L. (2020). Audiovisual translation. In M. Baker & G. Saldanha (Eds.), *Routledge encyclopedia of translation studies* (3rd ed., pp. 30–34). Routledge.

Saidat, A. M., & Khlifat, J. (2019). Phonetics and phonology paradox in Levantine Arabic: An analytical evaluation of Arabic geminates’ hypocrisy. *Theory and Practice in Language Studies*, 9(7).

Şahin, A. (2015). Film Çevirilerinde Artı ve Eksileriyle Altyazı Yöntemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(37), 971–976.

Şen, A., & Akdağ, S. (2021). Modern standart Arapça ve bazı Arap diyalektlerinde gelecek zaman formları. *Nüsha*, (52), 179–198.

Versteegh, K. (2001). *The Arabic language*. Edinburgh University Press.

Yazal, Y. & Yılmaz, S. (2024). Altyazı çevirilerinde insan ve yapay zekâ tabanlı çeviri modellerinin karşılaştırmalı analizi: Arapça-Türkçe örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (41), 1321–1332.

Yazıcı, H. (2019). İletişim dili olarak vazgeçilmez bir değer: Fasih Arapça. *Şarkiyat Mecmuası- Journal of Oriental Studies*, 35, 43–58.

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” beyanları:

Etik Kurul Belgesi:

Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı:

Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazar/ların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek:

Bu çalışmanın araştırma ve yazım aşamasında herhangi kişi/kurum veya kuruluşlar tarafından finansal destek alınmadığı bildirilmiştir.

Destek ve Teşekkür Beyanı:

-

Çifte Kör Hakem Değerlendirmesi:

Dış-bağımsız

The following statements are made in the framework of “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”:

Ethics Committee Approval:

Ethics committee approval is not

Declaration of Conflicting Interests:	required for this article. No conflicts of interest were reported for this article.
Financial Support:	It has been reported that this study did not receive financial support from any person/institution or organization during the research and writing phase.
Statement of Support and Acknowledgment:	-
Double-Blind Peer Review:	External-independent